

EXAMENEISEN voor het diploma KERKMUSICUS III (SGV in het bisdom Roermond)

	Kerkmusicus III dirigent / organist	Kerkmusicus III organist
A	Notennamen, sleutels en chromatische tekens	Notennamen, sleutels en chromatische tekens
Muziektheorie	Ritme, notenwaarden en rusten	Ritme, notenwaarden en rusten
	Tempo, dynamiek, voornaamste versieringen, abbreviaturen, frasering en articulatie	Tempo, dynamiek, voornaamste versieringen, abbreviaturen, frasering en articulatie
	Kennis van de exacte benaming van toonhoogte (groot octaaf, klein octaaf, eengestreept et cetera); transponerende en octaverende instrumenten; samenstelling van partituren	Kennis van de exacte benaming van toonhoogte (groot octaaf, klein octaaf, eengestreept et cetera); transponerende en octaverende instrumenten; samenstelling van partituren
	Toonladders: majeur, mineur oorspronkelijk, harmonisch, melodisch, zigeuner; daarnaast de kerktoonladders, de chromatische, pentatonische, octotonische en hele toons toonladder; intervallen t/m 8 stijgend en dalend	Toonladders: majeur, mineur oorspronkelijk, harmonisch, melodisch, zigeuner; daarnaast de kerktoonladders, de chromatische, pentatonische, octotonische en hele toons toonladder; intervallen t/m 8 stijgend en dalend
	Drieklanken majeur en mineur, verminderd en overmatig, hard-verminderd en dubbel-verminderd in grondligging en omkering; Napels sextakkoord; molldur;	Drieklanken majeur en mineur, verminderd en overmatig, hard-verminderd en dubbel-verminderd in grondligging en omkering; Napels sextakkoord; molldur;
	De acht septime-akkoorden in grondligging, dominant-septime-akkoord ook met omkeringen; het overmatig kwintsext- en tertskwartakkoord	De acht septime-akkoorden in grondligging, dominant-septime-akkoord ook met omkeringen; het overmatig kwintsext- en tertskwartakkoord
	Kennis van akkoord-symbolen	Kennis van akkoord-symbolen
	Kennis van de indeling van de maatsoorten; kennis van antimetrische figuren	Kennis van de indeling van de maatsoorten; kennis van antimetrische figuren
	Instrumenten en omvang van de koorstemmen	Instrumenten en omvang van de koorstemmen
	Geluidsleer (akoestiek)	Geluidsleer (akoestiek)

<p>B</p> <p>Solfège</p> <p>Alle te zingen opdrachten moeten door een dirigent / organist vanuit de stemvork uitgevoerd kunnen worden</p>	<p>Nazingen en benoemen intervallen t/m 8</p> <p>Treffen van intervallen t/m 8, stijgend en dalend (vanuit een gegeven toon)</p> <p>Benoemen en treffen van drieklanken: majeur, mineur, verminderd en overmatig in alle liggingen, stijgend en dalend</p> <p>Onderscheiden van de volgende septiemakkoorden in grondligging: dominant, groot, klein, verminderd, klein-groot; altijd in relatie met de gedoceede harmonieleer</p> <p>Herkennen van toonladders, incl. kerktoonladders</p> <p>Herkennen van maatsoorten</p> <p>Uitvoeren van begeleide en onbegeleide solfège met intervallen t/m 8 en alteraties die gebruik maakt van halve, kwart, achtste en zestiende noten en overeenkomstige rusten</p> <p>Uitvoeren van ritmen in alle maatsoorten, met de meest voorkomende antimetrische figuren in de vocale muziek</p> <p>het noteren van een eenstemmig dictee en een ritme;</p>	<p>Nazingen en benoemen intervallen t/m 8</p> <p>Treffen van intervallen t/m 8, stijgend en dalend (vanuit een gegeven toon)</p> <p>Benoemen en treffen van drieklanken: majeur, mineur, verminderd en overmatig in alle liggingen, stijgend en dalend</p> <p>Onderscheiden van de volgende septiemakkoorden in grondligging: dominant, groot, klein, verminderd, klein-groot; altijd in relatie met de gedoceede harmonieleer</p> <p>Herkennen van toonladders, incl. kerktoonladders</p> <p>Herkennen van maatsoorten</p> <p>Uitvoeren van ritmen in alle maatsoorten, met de meest voorkomende antimetrische figuren in de vocale muziek</p> <p>het noteren van een eenstemmig dictee en een ritme;</p>
<p>C</p> <p>harmonieleer</p>	<p>Eenvoudige, niet modulerende melodie (in mineur en majeur) vierstemmig harmoniseren waarbij de akkoorden beperkt blijven tot hoofd- en nevendrieklanken en tussendominant (als V en VI)</p> <p>Harmonische analyse van een vierstemmig muziekstuk, op het niveau van het vierstemmig schriftelijk werk</p> <p>Het beluisteren en op gehoor herkennen van de harmonische functies: de drie hoofddrieklanken, de drieklank op II, het 'bedrieglijk slot' in de verbinding V-VI; alle genoemde verbindingen in grondligging</p> <p>kennis van de verschillende historische stijlen in de koormuziek;</p> <p>theorie verschillende modulatievormen; tussendominanten; sequensen; orgelpunt; enharmoniek (enharmonische verwisseling akkoorden);</p>	<p>Eenvoudige, niet modulerende melodie (in mineur en majeur) vierstemmig harmoniseren waarbij de akkoorden beperkt blijven tot hoofd- en nevendrieklanken en tussendominant (als V en VI)</p> <p>Harmonische analyse van een vierstemmig muziekstuk, op het niveau van het vierstemmig schriftelijk werk</p> <p>Het beluisteren en op gehoor herkennen van de harmonische functies: de drie hoofddrieklanken, de drieklank op II, het 'bedrieglijk slot' in de verbinding V-VI; alle genoemde verbindingen in grondligging</p> <p>kennis van de verschillende historische stijlen van begeleiden;</p> <p>theorie verschillende modulatievormen; tussendominanten; sequensen; orgelpunt; enharmoniek (enharmonische verwisseling akkoorden);</p>

D Contrapunt		De organist moet een bicinium en een driestemmige expositie van een fuga kunnen schrijven, waarbij blijkt gegeven wordt van elementaire kennis van de contrapuntleer
E Vormleer	<p>Kennis van het schema van de belangrijkste vocale en instrumentale vormen</p> <p>Kennis van bouwprincipes in een muzikale vorm als thema, motief, muzikale voor- en nazin, harmonische ontwikkeling</p> <p>Aan de hand van enkele partituren herkennen van meest voorkomende polyfone en homofone vormen en het daarin aangeven van motieven, zinnen en harmonische ontwikkelingen</p> <p>Enig inzicht in de historische ontwikkeling en – wat betreft de vocale muziek - de liturgische functionaliteit van deze vormen:</p> <p>a. Instrumentale muziek: fuga, rondo, sonate</p> <p>b. vocale muziek: motet, misordinarium, recitatief, litanie, psalmodie, antifoon, acclamatie, hymne, lied, oratorium, cantate, passie</p>	<p>Kennis van het schema van de belangrijkste vocale en instrumentale vormen</p> <p>Kennis van bouwprincipes in een muzikale vorm als thema, motief, muzikale voor- en nazin, harmonische ontwikkeling</p> <p>Aan de hand van enkele partituren herkennen van meest voorkomende polyfone en homofone vormen en het daarin aangeven van motieven, zinnen en harmonische ontwikkelingen</p> <p>Enig inzicht in de historische ontwikkeling en – wat betreft de vocale muziek - de liturgische functionaliteit van deze vormen:</p> <p>a. Instrumentale muziek: fuga, rondo, sonate</p> <p>b. vocale muziek: motet, misordinarium, recitatief, litanie, psalmodie, antifoon, acclamatie, hymne, lied, oratorium, cantate, passie</p>
F Geschiedenis / receptieve vorming	<p>Kennis van de stijlperiodes Middeleeuwen, Renaissance, Barok, Classicisme, Romantiek, 20^e Eeuw aan de hand van stilistische kenmerken, tijdgeest, componisten en vormen; voor de organisten bovendien: stijlontwikkelingen, in het bijzonder 'stijlbewust' begeleiden</p> <p>Het kunnen herkennen van de stijlperiode van een werk en welke functie de muziek heeft</p> <p>(Kerkmuziek)geschiedenis (inclusief de huidige praktijk) in cultuurhistorisch verband</p>	<p>Kennis van de stijlperiodes Middeleeuwen, Renaissance, Barok, Classicisme, Romantiek, 20^e Eeuw aan de hand van stilistische kenmerken, tijdgeest, componisten en vormen; voor de organisten bovendien: stijlontwikkelingen, in het bijzonder 'stijlbewust' begeleiden</p> <p>Het kunnen herkennen van de stijlperiode van een werk en welke functie de muziek heeft</p> <p>(Kerkmuziek)geschiedenis (inclusief de huidige praktijk) in cultuurhistorisch verband</p>
G Eigen stem / c.q. orgelspel	<p>Het gebruik van de eigen stem: Toetsinstrument</p>	<p>Orgelspel:</p>

<p>Alle te zingen opdrachten</p> <p>moeten door een dirigent vanuit de stemvork uitgevoerd kunnen worden</p>	<p>De dirigent zingt motieven / ritmes / melodieën correct voor met een goed stemgebruik (houding, adem, zuiverheid, frasering)</p> <p>Elementaire kennis anatomie en fysiologie van de stem, ademhaling, stemgeving en articulatie; middelen ter verbetering van de koorklank en ter verbetering van de meest voorkomende stemfouten.</p>	<p>Literatuur en uitvoeringspraktijk: Kennis van de orgelliteratuur (voor de praktijk) en inzicht plaatsing ervan in liturgie Kennis van de voornaamste uitvoerings- en registratiepraktijken uit de verschillende stijlperiodes</p> <p>Literatuurspel: het spelen van vier orgelwerken (met pedaal) uit verschillende stijlperiodes, geschikt voor de liturgie, op minimaal het niveau van: J.S. Bach: een keuze uit het Orgelbüchlein (bv. Ich ruf zu dir, Herr Jesu Christ / Herzlich tut mich verlangen) en een keuze uit de VIII kleine Praeludien und Fugen;</p> <p>Begeleiden: uitgaande van GvL overlegt de kandidaat een lijst met bestaande losse of gebundelde begeleidingen uit een zo breed mogelijk aanbod van uitgaven; alsmede een lijst van melodieën van liturgische gezangen van uiteenlopende muzikale vorm, stijl en liturgische functie. Ook een gregoriaanse ordinariummelodie (uit GvL).</p> <p>De kandidaat overlegt daarnaast een lijst van begeleidingen van proprium- en ordinariumbergezingen (latijn / nederlands). De commissie maakt een keuze uit de lijst met werken. De begeleidingen worden gedirigeerd; de kandidaat geeft er blijk van als begeleider de directie te volgen.</p> <p>Praktische harmonieer: Harmoniseren van een gegeven sopraanmelodie; Moeilijkheidsgraad illustreren met voorbeelden</p> <p>Een voorbereide improvisatie (eventueel overgaand in een uitgeschreven zetting).</p>
<p>H</p> <p>Partituurspel</p>	<p>De dirigent maakt zich een partituur eigen met behulp van een toetsinstrument</p> <p>Na voorbereiding speelt een dirigent één of meer eenvoudige koorzettingen vanaf een partituur met tenminste twee balken</p> <p>Na voorbereiding speelt een dirigent een eenvoudige polyfone zetting voor twee of drie stemmen</p> <p>methode van toetsen: twee weken van te voren een lijst met zeven werken inleveren</p>	<p>Idem</p> <p>Plus:</p> <p>Hogere moeilijkheidsgraad voorbereide partituur</p> <p>Het a prima vista spelen van een homofone vierstemmige zetting</p>
<p>I</p>	<p>De dirigent geeft muzikaal leiding (instrueert), nodigt uit tot het maken van muziek (inspireert), beheerst alle voorkomende basis-slagfiguren, fermates,</p>	<p>Orgelbouw:</p>

Dirigeer techniek / orgelbouw	<p>onafhankelijk gebruik linker- en rechterhand; aangeven van inzetten op en onder de tel, crescendo en decrescendo; versnellingen en vertragingen, legato, leggiero, marcato, staccato en tenuto</p> <p>Het leiding geven aan het zingen van gregoriaans repertoire en andere niet mensurale muziek.</p>	<p>a. globale kennis van de orgelbouw (pijpwerk, windvoorziening en –verdeling, windladen en tractuursystemen) alsmede van de historische ontwikkeling daarvan;</p> <p>b. het kunnen stemmen van een tongwerk;</p> <p>c. het vaststellen van de aard van een eenvoudig mankement, en het verhelpen ervan.</p> <p>d. kennis van de klimaatsinvloeden op het instrumentarium</p>
J Liturgie	<p>Kennis van en inzicht in de fenomenen ritualiteit en symboliek, liturgie, in het bijzonder van de r.k. Kerk</p> <p>Geschiedenis van de liturgie, accent op de ontwikkelingen sinds Vaticanum II</p> <p>Kennis van de eucharistie en de andere sacramenten, woord- en gebeds- en communievieringen (incl. lauden en vespers) evenals uitvaartliturgie</p> <p>Kennis van de liturgische elementen: Bijbel (psalmen, leesrooster), gebeden, riten en symbolen</p> <p>Structuur en betekenis liturgisch jaar</p> <p>Liturgische functies en rollen, met ieder zijn eigen plaats en boek</p>	<p>Idem</p> <p>De toetsing geschiedt aan de hand van zes verschillende orden van dienst (inclusief de Paaswake), waarbij in het bijzonder gelet zal worden op het inzicht van de kandidaat in deze orden van dienst en op het maken van een verantwoorde keuze van (de) muzikale elementen en hun plaats in het geheel; verschillende stijlen van liturgie-vieren zullen aan de orde komen. Deze orden van dienst dienen vóór het examen ingeleverd te zijn.</p>
K Kerkmuzikale vormleer (Hymnologie)	<p>Herkomst en stijlen van teksten: uit de H. Schrift, traditie</p> <p>Herkomst en stijl van melodieën</p> <p>Vormen en genres</p> <p>Liturgisch-muzikale functies</p> <p>Vertrouwdheid met de inhoud, indeling en achtergronden van de bundels GvL en LvdK; op de hoogte zijn van andere in de praktijk voorkomende gezangenbundels</p>	<p>Idem</p>
L Gregoriaans	<p>Kennis van het gregoriaans repertoire (eucharistie / officie)</p> <p>Globale geschiedenis van de ontwikkeling van het gregoriaans</p> <p>De huidige uitgaven en hun notatie (kwadraatschrift) en enige kennis</p>	<p>Idem, behalve de kennis van het Kerklatijn (uitspraak en verhouding woord – toon)</p>

	<p>neumenschrift</p> <p>Elementaire kennis van de modologie</p> <p>Inzicht in de plaats van het gregoriaans in de huidige liturgie</p> <p>Kennis van het Kerklatin: uitspraak en verhouding woord – toon</p>	
<p>M</p> <p>Programmering</p>	<p>De dirigent heeft een goed beeld van de kwaliteit en ambities van het ensemble en van zichzelf en van wat hij met het ensemble wil bereiken</p> <p>Hij kan muziek programmeren in de Eucharistieviering en woord-, gebeds- en communievieringen m.m.v. volkszang, cantor, verschillende koortypen en een gregoriaanse schola</p> <p>De kandidaat dient minstens zes orden van dienst samen te stellen, inclusief de Paaswake</p>	<p>Uitsluitend wat hierboven genoemd wordt onder 'literatuur en uitvoeringspraktijk'</p>
<p>N</p> <p>Repetitietechniek</p>	<p>De dirigent heeft een goede voorstelling van de partituur, hij weet welke gedeelten bijzondere aandacht vragen en bedenkt oplossingen voor moeilijke passages</p> <p>De dirigent repeteert muzikaal, effectief, efficiënt en flexibel</p> <p>De dirigent ondersteunt het repetitieproces effectief met woorden (stem), lichaamstaal en hulpmiddelen (bijv. instrument);</p> <p>De dirigent maakt een goede planning voor de repetitie(s) waarbij hij rekening houdt met afwisseling en aandacht voor grote lijnen en details, alsmede voor de koorscholing</p>	<p>n.v.t.</p>
<p>O</p> <p>Instrumentatie</p>		<p>De organist is in staat om een eenvoudige liedzetting meerstemmig te instrumenteren voor koperensemble en / of strijkers, eventueel met orgel en één- of meerstemmig koor</p>
<p>P</p> <p>Stage en hospitage</p>	<p>Hospiteren in verschillende kerkmuzikale praktijken</p>	<p>Idem</p>

Praktische uitvoering

Examens bestaan uit een praktijkgedeelte en een schriftelijk gedeelte.

Het praktijkgedeelte is in een kerk naar keuze met medewerking van een koor naar keuze en in overleg
Het bestaat uit twee delen.

-Individueel gesprek en toetsing, harmonieeler solfège, slagtechniek, repetitietechniek enz. En wordt met de verantwoordelijke docent inhoud aan gegeven.
-Uitvoerend gedeelte in concertvorm.

Het schriftelijk gedeelte kan in deelcertificaten gehaald worden.

-Muziektheorie
-Muziekgeschiedenis
-Vormleer
-Orgelbouw
-Opgaven Harmonieeler-instrumentatie-contrapunt
-Inleveren repertoire en programma lijsten

Als studiemateriaal wordt aanbevolen

Cursus kerkmuziek III 21 modules Uitgave Landelijk dienstencentrum SoW kerken KTO Kerkmuziek Utrecht.

Het repertoire in overleg met de verantwoordelijke docent.

De cursist kan in overleg met de SGV in het bisdom Roermond een docent-coach aangewezen krijgen, Die zorg draagt voor de voortgang van de studie.

Bij aanvang van het KM III project geldt een in beginsel maximale tijdsduur van twee jaar waarbinnen het examen afgelegd dient te worden.

Door zelfstudie en in de combinatie met de docent-coach dient de cursist blijf te geven van doorzettingsvermogen en discipline.

De opleiding is te volgen in Noord, Midden en Zuid Limburg.